

HỢP TÁC VĂN HÓA, GIÁO DỤC GIỮA PHILIPPINES VÀ TRUNG QUỐC TRONG HAI THẬP NIÊN ĐẦU THẾ KỶ XXI

Trần Thái Bảo

Trường Đại học Khoa học, Đại học Huế

Email: tranthaibao2@dtu.edu.vn

Ngày nhận bài: 23/5/2022; ngày hoàn thành phản biện: 22/8/2022; ngày duyệt đăng: 26/6/2023

TÓM TẮT

Trong hai thập niên đầu thế kỷ XXI, Philippines và Trung Quốc đã thúc đẩy lòng tin chiến lược lẫn nhau, và tăng cường quan hợp tác chặt chẽ, hỗ trợ và ủng hộ nhằm nâng tầm hơn nữa quan hệ láng giềng thân thiện. Hai bên đã mở rộng hợp tác trên nhiều phương diện và nhiều lĩnh vực khác nhau, trong đó lĩnh vực văn hoá, giáo dục đạt được nhiều thành tựu nhất. Đây chính là cơ sở để tiếp tục thúc đẩy quan hệ song phương Philippines - Trung Quốc trở thành hợp tác toàn diện, lâu dài và ổn định vì lợi chung của hai nước trong bối cảnh mới. Bài viết này đi sâu phân tích cơ sở hợp tác, cũng như những kết quả đạt được trong quan hệ hai nước trên lĩnh vực văn hoá, giáo dục, từ đó đưa ra một vài nhận xét về quan hệ hợp tác văn hoá, giáo dục của hai nước trong hai thập niên đầu thế kỷ XXI.

Từ khoá: Philippines, Trung Quốc, văn hóa, giáo dục.

1. BỐI CẢNH VÀ TIỀN ĐỀ HỢP TÁC VĂN HOÁ, GIÁO DỤC GIỮA PHILIPPINES VÀ TRUNG QUỐC

1.1 Xu hướng hợp tác văn hóa, giáo dục của thế giới trong thế kỷ XXI

Trong bối cảnh hội nhập quốc tế và phát triển hiện nay, trao đổi văn hoá, giáo dục là kênh giao lưu hợp tác được chính phủ hai nước Philippines và Trung Quốc quan tâm thúc đẩy hợp tác trên cả hai kênh ngoại giao nhân dân và nhà nước. Đối với Trung Quốc, Philippines là địa bàn quan trọng, điểm sáng trong hành trình truyền bá những giá trị văn hoá ra toàn thế giới. Về phía Philippines, quốc gia này luôn coi trọng sự hợp với các nước lớn và chính nhu cầu giao lưu trao đổi và muốn tìm hiểu bản sắc văn hoá với Trung Quốc, đã góp phần gia tăng hợp tác văn hoá, giáo dục thông qua nhiều con đường khác nhau. Năm 1900, Joseph Nye đã đưa ra học thuyết “sức mạnh mềm”; theo ông, sức mạnh mềm là “khả năng đoạt lấy thứ mình muốn thông qua sự hấp dẫn thay vì ép buộc. Nó xuất phát từ sự hấp dẫn về văn hóa, tư tưởng chính trị và

các chính sách của một quốc gia”[15. tr 80]. “Sức mạnh mềm” mang tính phi quân sự, phi bạo lực, sinh ra từ sự lựa chọn chứ không phải áp đặt.

1.2 Nhu cầu của Philippines và Trung Quốc trong việc thúc đẩy hợp tác văn hóa, giáo dục hai nước

Trong văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ 17 (2007), Đảng Cộng sản Trung Quốc nhấn mạnh “trong thời đại hiện nay, vai trò của văn hoá trong cạnh tranh sức mạnh tổng hợp của đất nước ngày càng tăng. Ai chiếm cứ được đỉnh cao của phát triển văn hoá, người đó có thể nắm quyền chủ động trong cuộc cạnh tranh quốc tế khốc liệt này”, đồng thời đi đến xác định, muốn nâng cao sức mạnh và tầm ảnh hưởng của văn hóa “phải vực dậy sức sống sáng tạo của văn hóa toàn dân tộc, nâng cao sức mạnh mềm văn hóa quốc gia”. Có thể thấy, chiến lược gia tăng sức mạnh mềm của Trung Quốc trong thời điểm này kết hợp song song với “sức mạnh cứng” sẽ giải quyết được ít nhất hai vấn đề. Thứ nhất, sự gia tăng sức hấp dẫn văn hóa sẽ khiến cho các nước khác không thấy Trung Quốc là “một mối đe dọa”. Thứ hai, thông qua sự lan tỏa ngày càng sâu rộng của văn hóa Trung Quốc, đặc biệt là các giá trị mang tính phổ quát cao của Nho gia, nước này sẽ từng bước tạo thành một loại quyền lực giúp gia tăng hơn sức cạnh tranh quốc tế. Thông qua sự lan tỏa văn hóa, Trung Quốc sẽ từng bước gia tăng sức cạnh tranh trong quan hệ quốc tế [20]. Trong các nước Đông Nam Á, Trung Quốc đã xác định Philippines là một trung tâm quyền lực thực sự ở khu vực này. Vào tháng 10/2003, Đại sứ Trung Quốc tại Philippines đã từng phát biểu rằng: “Trung Quốc và Philippines là hai nước láng giềng thân thiện chỉ cách nhau một dải nước và hai dân tộc đã có một thời kỳ hữu nghị và hợp tác gần 1700 năm trước”[2]. Vì vậy, Trung Quốc luôn muốn mở rộng, tăng cường hợp tác trên nhiều lĩnh vực với quốc gia này [10]. Về phía Philippines, quốc gia này luôn coi trọng sự hợp với các nước lớn trong đó có Trung Quốc. Chính nhu cầu giao lưu trao đổi và muốn tìm hiểu bản sắc văn hoá Trung Quốc nên Philippines đã thông qua nhiều con đường khác nhau để gia tăng hợp tác trên các phương diện như văn hóa, giáo dục và du lịch của đôi bên [1].

1.3 Cơ sở pháp lý cho việc hợp tác văn hóa, giáo dục của Philippines và Trung Quốc

Philippines và Trung Quốc đã ký nhiều bản ghi nhớ (MOU) để tăng cường hợp tác giữa hai nước trong các vấn đề giáo dục như: Bản ghi nhớ thỏa thuận giữa Ủy ban Giáo dục Đại học của Cộng hòa Philippines và Văn phòng Quốc gia về Giảng dạy Tiếng Trung như một ngoại ngữ của Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa được ký kết tại Manila ngày 12/3/2003; Biên bản ghi nhớ giữa Ủy ban Giáo dục Đại học Cộng hòa Philippines và Bộ Giáo dục Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa ký tại Manila vào tháng 3/2007; Biên bản Ghi nhớ về Chương trình Hợp tác Bồi dưỡng Giáo viên Tiếng Trung Dự bị Địa phương của Philippines giữa Ủy ban Giáo dục Đại học của Cộng hòa Philippines và Trụ sở Viện Khổng Tử của Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, ký tại Bắc Kinh vào ngày 27/10/2009; Thỏa thuận về công nhận lẫn nhau các bằng cấp học thuật

trong giáo dục đại học (MRA) giữa Ủy ban Giáo dục Đại học của Cộng hòa Philippines và Bộ Giáo dục của Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa được ký kết tại Manila vào ngày 19/11/2009 [11].

2. THỰC TRẠNG HỢP TÁC VĂN HOÁ, GIÁO DỤC GIỮA PHILIPPINES - TRUNG QUỐC

2.1. Về hợp tác văn hoá - xã hội

- Thúc đẩy giao lưu văn hóa

Trên cơ sở bản “Tuyên bố chung giữa Trung Quốc và Philippines về Khuôn khổ hợp tác song phương trong thế kỷ XXI” được ký kết vào năm 2000, quan hệ song phương giữa hai nước đã dần đi vào sự hợp tác lâu dài và ổn định trên cơ sở láng giềng tốt đẹp, hợp tác, tin cậy và cùng có lợi. Sau thoả thuận cấp cao trong chuyến thăm Trung Quốc của Tổng thống Gloria Macapagal Arroyo (9/2004), hai nước quyết định đẩy mạnh quan hệ Đối tác chiến lược, tăng cường hợp tác trên mọi phương diện, trong đó nhấn mạnh đến sự hợp tác trên lĩnh vực văn hoá, giáo dục. Với mục tiêu tăng cường sự hiểu biết văn hoá giữa hai nước. Đây chính là một trong những cơ sở quan trọng để thúc đẩy mối quan hệ song phương Philippines - Trung Quốc đạt được những kết quả khả quan trong hai thập niên đầu thế kỷ XXI.

Có thể nói, thúc đẩy giao lưu văn hóa và hỗ trợ giải quyết các vấn đề xã hội đóng vai trò quan trọng trong việc tăng cường quan hệ giữa Philippines và Trung Quốc, đặc biệt là trong bối cảnh căng thẳng chính trị và an ninh giữa hai nước chưa có dấu hiệu giảm nhiệt. Trong chuyến thăm chính thức Trung Quốc của Tổng thống Benigno Aquino III từ ngày 30/8 - 03/9/2011, hai bên ký 09 thoả thuận hợp tác trên nhiều lĩnh vực như kinh tế, viện trợ, đầu tư, thể dục, du lịch, thông tin, văn hóa. Theo đó, các chương trình văn hoá như chiếu phim, triển lãm nghệ thuật, các buổi biểu diễn âm nhạc và lễ hội ẩm thực được tổ chức thường xuyên. Cũng trong khuôn khổ hợp tác văn hoá giữa hai nước, vào năm 2013, Lãnh sự quán Philippines tại Thượng Hải đã tổ chức chương trình “Hương vị của Philippines”, với các hoạt động quảng bá những giá trị di sản văn hoá phi vật thể như ẩm thực, âm nhạc truyền thống và múa dân gian đến với Trung Quốc [1]. Điều này không chỉ tạo ra nhận thức về văn hóa mà còn tạo ra sự hiểu biết giữa nhân dân hai nước. Bên cạnh đó, nhằm tăng cường sự hiểu biết về vùng đất, văn hoá và con người Trung Quốc tại Philippines, hai nước đã tổ chức diễn đàn Manila về quan hệ Trung Quốc - Philippines và Giải thưởng Thúc đẩy hiểu biết giữa Philippines - Trung Quốc được khởi động từ tháng 01/2021 [3]. Ngoài ra, Đại sứ quán Trung Quốc và Tập đoàn Xuất bản Quốc tế Trung Quốc (CIPG) đã xây dựng Trung tâm sách tại Đại học Philippines (UP) ở Diliman, thành phố Quezon [16]. Tại buổi lễ khai trương Trung tâm vào ngày 18/3/2019, phía Tập đoàn Xuất bản

Quốc tế Trung Quốc đã tặng 1000 quyển sách về lịch sử, vùng đất, con người và văn hoá Trung Quốc bằng cả tiếng Anh và tiếng Trung cho Trung tâm sách, đồng thời khẳng định Trung Quốc - Philippines tiếp tục phát triển mối quan hệ tốt đẹp lên tầm cao mới [4].

- Hỗ trợ giải quyết các vấn đề xã hội

Về phương diện xã hội, trong hai thập niên đầu của thế kỷ XXI, Trung Quốc đã tích cực giúp đỡ Philippines trong các vấn đề an sinh xã hội như trợ giúp 250.000 USD cho các nạn nhân bị ảnh hưởng của các cơn bão lớn đổ vào Philippines vào tháng 11/2004; cung cấp vật liệu trị giá 10 triệu Renminbi (73,2 triệu Peso), chủ yếu là chăn và lều để hỗ trợ các cộng đồng bị tàn phá bởi cơn bão Yolanda vào năm 2013; hỗ trợ tái thiết cơ sở hạ tầng của thành phố Marawi và thúc đẩy dự án hệ thống thoát nước ở vùng nông thôn của Philippines, giúp nhân dân Philippines cải thiện sinh kế, giảm nghèo và thực hiện phát triển bền vững; cho vay 232,5 triệu USD để chỉnh trang lại cơ sở hạ tầng đô thị [9]. Nhờ sự hỗ trợ tích cực của Trung Quốc, một số dự án đã được hoàn thành và đi vào hoạt động đã góp phần giúp nhân dân Philippines dần đi vào ổn định sau những đợt thiên tai tàn phá và đại dịch Covid tác động như công trình đập Kaliwa có thể cung cấp ít nhất 600 triệu lít nước mỗi ngày cho Manila; Dự án bơm tưới sông Chico dự kiến sẽ cung cấp nước cho 8700 ha đất trồng lúa và mang lại lợi ích cho 4250 nông dân của 22 tỉnh. Tuyến đường sắt Nam Long của Đường sắt Quốc gia Philippines sẽ cải thiện phần lớn cơ sở hạ tầng giao thông, trải dài hơn 10 thành phố và thị trấn nối từ Manila đến Nam Luzon và sẽ giảm đáng kể thời gian đi lại giữa Manila và Legazpi. Trung tâm Công nghệ Nông nghiệp Philippine-Sino đã xây dựng một khu vực trồng lúa lai quy mô lớn với diện tích 260 ha và cung cấp các dịch vụ nông nghiệp tại chỗ cho hơn 730 hộ nông dân. Đến nay, đã sản xuất được tổng số 18.000 ha lúa lai, tăng sản lượng 21.000 tấn và mang lại lợi ích cho hơn 9.370 hộ [8].

Trong cuộc chiến chống Covid-19, Trung Quốc và Philippines trở thành những người bạn đã cùng nhau sát cánh, giúp đỡ lẫn nhau, viết nên những chương mới của tình hữu nghị giữa hai nước. Philippines đã cung cấp sự hỗ trợ có giá trị cho Trung Quốc vào thời điểm cao điểm của trận chiến với COVID-19 của Trung Quốc. Về phía Trung Quốc đã tăng cường sự giúp đỡ và hỗ trợ cho Philippines như cung cấp các vật tư y tế cần thiết, cử một nhóm chuyên gia y tế chống đại dịch, giúp Philippines mua sắm vật tư y tế tại Trung Quốc và trao đổi kinh nghiệm tiếp tục làm việc và sản xuất để thúc đẩy sự phục hồi và tăng trưởng của Philippines. Ở giai đoạn đầu bùng phát dịch bệnh tại đây, Đại sứ quán Trung Quốc đã tặng 2.000 bộ dụng cụ xét nghiệm cho Chính phủ Philippines. Chính phủ Trung Quốc sau đó đã tặng ba lô vật tư y tế cho Philippines, bao gồm 250.000 bộ dụng cụ xét nghiệm, 130 máy thở và 1.870.000 mặt nạ phẫu thuật, thiết bị bảo hộ cá nhân (PPE),... Cũng trong năm này, Chính phủ Trung

Quốc còn tặng 3.075.000 kg gạo cho Philippines, mang lại lợi ích cho hơn 500.000 gia đình Philippines [6].

Năm 2020, Đại sứ quán Trung Quốc tại Philippines tặng cho công dân Manila 5.000 chiếc “Túi hữu nghị” chứa những đồ dùng sinh hoạt thiết yếu như gạo và cá mèi đóng hộp để phân phát cho những người cần giúp đỡ họ vượt qua khó khăn. Ngoài ra, Đại sứ quán Trung Quốc tại Philippines, cùng với Tổng Lãnh sự quán tại Cebu, Davao và Lãnh sự quán tại Laoag, đang quyên góp các mặt hàng thiết yếu hàng ngày cho người dân địa phương. với tổng giá trị khoảng 17,5 triệu peso [5].

2.2. Hợp tác về giáo dục và đào tạo

- Đa phương hóa, đa dạng hóa các loại hình hợp tác

Philippines và Trung Quốc đã đa phương hoá, đa dạng hoá các loại hình hợp tác, đẩy mạnh hợp tác giáo dục và đào tạo, khoa học và công nghệ. Để tiến tới sự hợp tác trong vấn đề giáo dục đại học, Ủy ban Giáo dục Đại học của Philippines (CHED) và Bộ Giáo dục của Cộng hoà Nhân dân Trung Hoa (MOE) đã kí kết bản ghi nhớ trong chuyến thăm của Tổng thống Rodrigo Duterte tới Trung Quốc vào năm 2016. Bản ghi nhớ này bao gồm các nội dung chính sau: 1. Công nhận lẫn nhau về văn bằng để thúc đẩy học tập suốt đời và thực hành nghề nghiệp ở cả hai nước; 2. Tăng số lượng các trường đại học được cả hai quốc gia công nhận trong cơ quan đăng ký của họ; 3. Trao đổi giảng viên và sinh viên thông qua học bổng, chương trình đào tạo và thăm các nước; 4. Chia sẻ thông tin về cấu trúc giáo dục đại học, chất lượng học tập, tiêu chuẩn thực hiện, đánh giá kết quả, phát triển phương pháp luận, vấn đề sinh viên và khung trình độ; 5. Thiết lập một thỏa thuận chuyển giao tín dụng; 6. Tăng cường hợp tác trong việc nghiên cứu ngôn ngữ và thành lập thêm các Viện Khổng Tử ở Philippines; và 7. Khuyến khích tham gia các đại hội giáo dục, hội nghị, hội thảo, hội nghị chuyên đề, các khóa đào tạo và triển lãm. Tiếp đến ngày 29/8/2019, Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình đã ký kết với Tổng thống Philippines Rodrigo Duterte các Bản ghi nhớ về hợp tác giáo dục đại học giữa Cơ quan giáo dục đại học Philippines và Bộ Giáo dục Trung Quốc; bản ghi nhớ về hợp tác khoa học và công nghệ giữa Bộ Khoa học và Công nghệ Philippines và Bộ Khoa học và Công nghệ Trung Quốc.

- Nghiên cứu ngôn ngữ

Một lĩnh vực quan trọng trong trao đổi văn hóa là nghiên cứu ngôn ngữ. Đối với người Philippines, học và thông thạo tiếng Trung là chìa khóa quan trọng để thâm nhập và hiểu về xã hội, chính trị và văn hóa của Trung Quốc. Tiếng Trung đã được Bộ Giáo dục Philippines chính thức đưa vào hệ thống chương trình giảng dạy của các trường trung học cơ sở công lập của Philippines như một ngoại ngữ chính của chương trình phổ thông. Hiện tại, có 82 trường trung học cơ sở công lập ở Philippines cung cấp các khóa học tiếng Trung và Trung Quốc đã xây dựng nhiều khoá học tiếng Trung cho

nhiều giáo viên Philippines [13]. Hiện nay, ngày càng có nhiều người Philippines quan tâm đến việc học ngôn ngữ này, đặc biệt là cho các mục đích học tập, việc làm và kinh doanh. Năm 2003, một bản ghi nhớ thỏa thuận đã được ký kết giữa Ủy ban Giáo dục Đại học của Cộng hòa Philippines và Văn phòng Quốc gia về Giảng dạy Tiếng Trung như một Ngoại ngữ của Nhân dân Trung Hoa Dân Quốc (“Danh sách các Hiệp định song phương Philippines -Trung Quốc,” 2014). Cũng chính từ sự kiện này, các khóa học tiếng Trung bắt đầu được giảng dạy tại Philippines. Để khuyến khích nhiều người Philippines học ngôn ngữ này, bốn Viện Khổng Tử đã được thành lập ở Philippines trong giai đoạn 2006-2015, bao gồm Viện Khổng Tử tại Ateneo de Đại học Manila (2006), Viện Khổng Tử tại Bulacan Đại học (2009), Viện Khổng Tử tại Đại học Angeles (2010) và Viện Khổng Tử tại Đại học Philippines (2015). Bốn Viện Khổng Tử hoạt động theo mô hình hợp tác ba bên, liên quan đến các trường đại học chủ nhà ở Philippines, Trung Quốc các trường đại học đối tác và Trụ sở chính của Viện Khổng Tử [19].

- Trao đổi lưu học sinh

Ngoài ra, hoạt động trao đổi học sinh giữa hai nước cũng là một trong những thành tựu trên phương diện hợp tác giáo dục và đào tạo giữa Philippines và Trung Quốc. Theo số liệu thống kê, từ năm 1978 đến năm 2015, phía Trung Quốc đã cung cấp 198 suất học bổng cho du học sinh Philippines. Tính riêng năm 2015, tổng số lưu học sinh Philippines học tại Trung Quốc là 3.343 người. Tính riêng từ tháng 1-10/2018, đã có thêm 106 lưu học sinh Philippines đến Trung Quốc học tập. Đồng thời, trong Tuyên bố chung giữa nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa và Cộng hòa Philippines ngày 21/11/2018 cũng nêu rõ, từ năm 2019 đến năm 2021, mỗi năm Trung Quốc sẽ cung cấp 50 suất học bổng cho sinh viên Philippines [12].

Trong bối cảnh đại dịch Covid -19 bùng phát dữ dội, việc tăng cường hợp tác đào tạo giáo dục trực tuyến là một trong hướng đi mới trong cơ chế hợp về giáo dục và đào tạo giữa Philippines và Trung Quốc. Tháng 10/2020, Đại sứ Trung Quốc tại Philippines Huang Xilian và Ngài Jose Santiago Sta là Đại sứ Philippines tại Trung Quốc đã tổ chức hội thảo trao đổi giáo dục Trung Quốc – Philippines năm 2020 (51Talk) tại Bắc Kinh bằng hình thức trực tuyến nhân lễ kỷ niệm 45 năm thiết lập quan hệ ngoại giao giữa hai nước [7]. Hội thảo đã tạo cơ hội cho nhà giáo dục người Philippines trao đổi kinh nghiệm cũng như những vấn đề khoa học và nâng cao trình độ tiếng Anh đối với học sinh, sinh viên Trung Quốc. Cũng nằm trong khuôn khổ của hội thảo này, một album video trực tuyến với sự tham gia của hơn 5.000 người vẫy tay chào đón mối quan hệ hợp tác giữa Philippines và Trung Quốc, Chính sự nỗ lực này được Kỷ lục Guinness Thế giới đánh giá là có số lượng người vẫy tay chào trên một album video trực tuyến nhiều nhất.

3. MỘT VÀI NHẬN XÉT (THAY LỜI KẾT LUẬN)

Quá trình hợp tác văn hoá, giáo dục giữa Philippines và Trung Quốc trong hai thập niên đầu thế kỷ XXI đã đạt được rất nhiều thành tựu to lớn. Quá trình hợp tác đã có ảnh hưởng tích cực tới mối quan hệ của hai nước, giúp cho tình cảm gắn chặt hơn và tạo tiền đề cho sự hợp tác hoà thuận và nâng đỡ lẫn nhau trong những lĩnh vực khác. Trong thời gian này, Chính phủ hai nước đã ra sức tạo điều kiện để nhân dân hai nước có cơ hội tiếp cận và giao lưu với nền văn hoá của nhau. Người dân hai quốc gia cũng có nhiều điểm chung về cả văn hóa và xã hội và hai bên cũng đạt được nhiều thành tựu hơn khi hợp tác trong lĩnh vực này. Minh chứng rõ nhất là qua các hoạt động giao lưu văn hoá, văn nghệ, thể thao, du lịch, ẩm thực, từ thiện tại Philippines cũng như Trung Quốc. Đồng thời, cũng đã ký kết nhiều Bản ghi nhớ, hợp tác để tiếp tục đẩy mạnh hơn nữa công cuộc hợp tác tương trợ lẫn nhau.

Bên cạnh những thành tựu đã đạt được thì hợp tác giữa Philippines và Trung Quốc trên lĩnh vực văn hóa, giáo dục vẫn còn đó những hạn chế nhất định. Sự hiểu biết văn hóa lẫn nhau vẫn chưa đủ lớn để hai nước vượt qua những thành kiến đã tồn tại trong những năm qua, đặc biệt trong thời gian diễn ra tranh chấp trên Biển Đông. Nhiều người Philippines không thích văn hóa Trung Hoa, ở chiều ngược lại thì người Trung Quốc vẫn chưa hiểu biết nhiều về nền văn hóa của người Philippines. Trên lĩnh vực giáo dục, số lượng sinh viên trao đổi ngày càng tăng, song vẫn chưa đạt được điều mà hai nước mong muốn. Số lượng sinh viên Philipines qua Trung Quốc, hay Trung Quốc qua Philippines vẫn còn hạn chế. Một trong những nguyên nhân cản trở hợp tác văn hóa, giáo dục giữa hai nước chính là nhận thức và hiểu biết về văn hóa lẫn nhau còn hạn chế, cơ sở vật chất và điều kiện phát triển giữa hai nước vẫn chưa đồng đều. Nhiều sinh viên vẫn còn trăn trở về vấn đề an ninh, đặc biệt tại Philippines, khi nhiều phe chủ nghĩa hồi giáo cực đoan vẫn đang có những diễn biến hết sức phức tạp.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Andrea Chloe A. Wong (2014), *Philippines-China Relations: Beyond the Territorial Disputes*, Cirss commentaries, VOL. I, NO. 3.
- [2]. Carl Baker, (2004) *China – Philippines relations: Cautious cooperation*, <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA627494.pdf>, truy cập 13/5/2022
- [3]. Đại sứ quán Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa tại Cộng hòa Philippines (2021), *Trung Quốc, Philippines cùng ra mắt diễn đàn, trao giải nhằm thúc đẩy quan hệ song phương*, <https://www.mfa.gov.cn/ce/ceph/eng/sgdt/t1846963.htm>, truy cập ngày 5/4/2022.
- [4]. Đại sứ quán Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa tại Cộng hòa Philippines (2019), *Đại sứ quán Trung Quốc và Tập đoàn Xuất bản Quốc tế Trung Quốc (CIPG) khai trương Trung tâm Sách Trung Quốc tại Đại học Philippines*, http://ph.chinaembassy.org/eng/zfgx/whhjy/201903/t20190319_1336172.htm, ngày 5/4/2022.
- [5]. Đại sứ quán Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa tại Cộng hòa Philippines (2020), *Đại sứ quán Trung Quốc tặng “Túi hữu nghị” cho công dân Manila*, https://www.fmprc.gov.cn.translate.google/ce/ceph/eng/sgdt/t1785819.htm?x_tr_sl=en&x_tr_tl=vi&x_tr_hl=vi&x_tr_pto=sc, ngày 1/4/2022.
- [6]. Đại sứ quán Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa tại Cộng hòa Philippines (2020), *Nguyên văn Bài phỏng vấn của Ngài đại sứ Huang Xilian trên tạp chí Manila Time*, https://www.fmprc.gov.cn.translate.google/ce/ceph/eng/sgdt/t1798935.htm?x_tr_sl=en&x_tr_tl=vi&x_tr_hl=vi&x_tr_pto=sc, ngày 1/4/2022.
- [7]. Đại sứ quán Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa tại Cộng hòa Philippines (2020), *Đại sứ Huang Xilian: Các doanh nghiệp giáo dục trực tuyến của Trung Quốc cung cấp hàng nghìn cơ hội việc làm cho người Philippines*, <https://www.fmprc.gov.cn/ce/ceph/eng/sgdt/t1824571.htm>, truy cập ngày 6/4/2022.
- [8]. Đại sứ quán Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa tại Cộng hòa Philippines (2020), *Nguyên văn Bài phỏng vấn của Ngài đại sứ Huang Xilian*, https://www.fmprc.gov.cn.translate.google/ce/ceph/eng/sgdt/t1798935.htm?x_tr_sl=en&x_tr_tl=vi&x_tr_hl=vi&x_tr_pto=sc, ngày 3/4/2022.
- [9]. Đại sứ quán Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa tại Cộng hòa Philippines, <http://www.china-embassy.org.ph>, ngày 3/4/2022.
- [10]. Đại sứ quán Cộng hòa Philippines tại Bắc Kinh, Trung Quốc (2020), *Quan hệ Philippines – Trung Quốc*, <https://beijingpe.dfa.gov.ph/phl-china-relations>, truy cập ngày 10/5/2022
- [11]. Đại sứ quán Cộng hòa Philippines tại Bắc Kinh, Trung Quốc (2020), *Quan hệ Philippines – Trung Quốc*, <https://beijingpe.dfa.gov.ph/list-of-bilateral-agreements/84-phl-chn-relations>, truy cập ngày 4/4/2022.

- [12]. Dương Văn Huy (2021) *Thích ứng của các quốc gia Đông Nam Á hải đảo trước sự gia tăng ảnh hưởng của Trung Quốc từ sau đại hội XIX Đảng cộng sản Trung Quốc*, Nhà Xuất bản khoa học xã hội, tr239.
- [13]. Hongyu, Bianji (2018), Trung Quốc, *Philippines nhìn nhận sự phát triển mạnh mẽ của giao lưu văn hóa*, <http://en.people.cn/n3/2018/1121/c90000-9520883.html>, truy cập 13/5/2022.
- [14]. Jason Hung, 2021, *Trung Quốc đang sử dụng mục tiêu mở rộng văn hóa đại chúng và phương tiện truyền thông của mình ở Philippines để quảng bá các bài tường thuật và nội dung thân Trung Quốc*, <https://thediplomat.com/2021/02/chinas-soft-power-grows-in-the-philippines/>, ngày 23/3/2022.
- [15]. Joshef S. Nye, Jr. (1990), *Soft Power*, Foreign Policy, No. 80.
- [16]. Joyce Ann L. Rocamora (2018), *PTV sẽ phát sóng loạt phim Trung Quốc*, <https://ptvnews.ph/ptv-air-free-chinese-series-docus-soon/>, ngày 4/4/2022.
- [17]. Joyce Ann L. Rocamora (2019), *Trung Quốc mở trung tâm sách mới UP ở Philippines*, <https://www.pna.gov.ph/articles/1064938>, ngày 5/4/2022.
- [18]. Lãnh sự quán Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa tại Lagunar (2020), *Các tỉnh và thành phố kết nghĩa*, <https://www.mfa.gov.cn/ce/cglaoag/eng/yhwl/spc/t339056.htm>, ngày 1/4/2022.
- [19]. Lili Xu, He Wang, *Analyses on the Present Situation and Prospect of Confucius Institutes in the Philippines*, Proceedings of the 2019 5th International Conference on Social Science and Higher Education (ICSSHE 2019).
- [20]. Nguyễn Thu Phương, *Trung Quốc gia tăng sức mạnh mềm văn hoá ở khu vực Đông Nam Á*, <http://vnics.org.vn/Default.aspx?ctl=Article&aID=178>, truy cập 12/5/2022.

**THE COOPERATION IN THE FIELD OF CULTURE AND EDUCATION
BETWEEN THE PHILIPPINES AND CHINA IN THE FIRST TWO DECADES
OF THE TWENTY-FIRST CENTURY**

Tran Thai Bao

University of Sciences, Hue University

Email: tranthaibao2@dtu.edu.vn

ABSTRACT

In the first two decades of the twenty-first century, the Philippines and China enhanced good neighborliness by promoting mutual strategic trust and strengthening close cooperation. The two sides have strengthened their collaboration in various areas and fields, with the biggest progress made in the realm of culture and education. This is the foundation for advancing the Philippines-China bilateral relationship into a comprehensive, long-term, and stable partnership in the new context for the mutual benefit of both nations. This article examines the foundations of cooperation, as well as the outcomes of the relationship between the two countries in the field of culture and education, and makes some observations about the cultural-educational cooperation between two countries.

Keywords: China, cooperation, culture, education, Philippines.

Trần Thái Bảo tốt nghiệp cử nhân Quan hệ quốc tế năm 2018 tại trường Đại học Duy Tân Đà Nẵng. Năm 2021 ông tốt nghiệp thạc sĩ Quan hệ Quốc tế. Năm 2021, ông là Nghiên cứu sinh chương trình Tiến sĩ tại trường Đại học Khoa học, Đại học Huế.

Lĩnh vực nghiên cứu: Lịch sử quan hệ quốc tế, lịch sử Đông Nam Á, Lịch sử Philippines, Trung Quốc.